

Література:

1. Digital decade of Europe. Shaping the digital future of Europe: European Commission. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/europes-digital-decade> (дата звернення: 31.01.2023).
2. Digital public services and environments: European Commission. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/digital-public-services> (дата звернення: 31.01.2023).
3. Shaping the Future of Urban Transformation: World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org/platforms/shaping-the-future-of-urban-transformation> (дата звернення: 31.01.2023).
4. The World Economic Forum will lead the G20 Smart Cities Alliance on Technology Management: World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org/press/2019/06/world-economic-forum-to-lead-g20-smart-cities-alliance-on-technology-governance/> (дата звернення: 31.01.2023).
5. IDM: Smart City Observatory. URL: <https://www.imd.org/smart-city-observatory/home/> (дата звернення: 31.01.2023).

РОЛЬ РЕГІОНАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ МІСТ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

О. М. РАДІОНОВА, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри туризму і готельного господарства

В. С. РАДІОНОВ магістрант

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків, Україна*

В межах урбаністичної традиції першої половини ХХ століття склався підхід до вивчення економічного життя міста й перспектив його розвитку, оснований на спробах визначення тих галузях міст, продукція яких спроможна залучати до міста грошові потоки, відповідні товарному потоку цієї продукції, прямуючого з підприємств міста в інші міста. Особливо яскраво такий підхід проявляється у рамках політики нових міст, що створювались для реалізації деякої домінуючої функції. Ці ідеї функціоналізму 20-30-х років надали великого впливу на загальні принципи формування системи міст Радянського Союзу. У рамках радянської системи планування вже у довоєнний період виникли досить багато нових міст, більшість з яких було спроектовано під одну єдину галузь.

Підприємства такої провідної галузі забезпечують робочі міста для основної частини активного населення міста. Повсякденні потреби робітників цих підприємств формують попит на потребуєчі товари і звичайні послуги для приватних осіб. Паралельно підприємства провідної галузі створюють попит на деякі послуги виробничого характеру і на матеріальні чинники виробництва. Суттєва частина цих видів попиту задовольняється підприємствами, виникаючими на території міста. Зокрема, це стосується підприємств міської інфраструктури, роздрібною торгівлі, хлібопекарської промисловості та ін. Галузі, до яких належать всі ці підприємства, у рамках поданої концепції прийнято називати містообслуговуючими.

В епоху становлення цього підходу, в якості провідних, зазвичай розглядалися галузі промисловості, хоча навіть в той період індустріального суспільства були окремі міста, спеціалізовані на виконанні адміністративних

функцій, міста, орієнтовані на туризм тощо. Відповідно, один з важливих напрямів критики даної концепції пов'язано з ігноруванням нею містоутворюючої ролі деяких видів послуг.

У сучасних умовах саме послуги четвертинного сектору виявляються найважливішими для розвитку мегаполісів. В свою чергу привабливість міста для розвитку в ньому вищих управлінських видів діяльності багато у чому залежить від ринку висококваліфікованої робочої сили. Її достатня пропозиція пов'язана з привабливістю міста для проживання відповідних верств населення. Серед важливих аспектів цієї привабливості виділяють такі види діяльності, як освіта, культура, індустрія дозвілля. Їх розвиток, таким чином, у багатьох випадках випереджає подальше становлення міста як четвертинного центру. Досить важлива роль цих видів послуг ставить питання про включення їх в список містоутворюючих галузей.

Використання даної концепції для функціонального аналізу міст концентрує увагу дослідників виключно на містоутворюючих галузях, які у рамках такого підходу й визначають типологічні особливості міста.

Становлення функціоналізму породило захопленість ідеєю функціональної спеціалізації міст, яка розглядалась як інструмент просторової оптимізації. Передбачалось, що така спеціалізація дозволить забезпечити найкращий вибір місця прикладання інвестицій. Найбільший простір для подібних «оптимізованих» проектів розвитку системи міст відкривався у соціалістичних країнах, де всі інвестиційні рішення визначалися плановими органами. Однак саме ця свобода експериментування відкривала широкий простір для надто жорсткого впровадження «оптимальних» рішень, одержуваних у рамках спрощених схем.

У підсумку, саме досвід соціалістичних країн дає найбільш яскраві приклади нереалістичності спрощеного функціонального підходу, загрози зайвого акценту на містоутворюючі функції і на мінімізацію лише прямих підприємницьких витрат відповідних галузей. У результаті виникли монофункціональні міста-заводи. Доведений до деякого абсурду в галузевому принципі керування економікою подібний функціоналізм призвів до ізоляції таких міст від регіональних підсистем. Тим самим була заблокована можливість формування повноцінних регіональних мереж міст, що забезпечують їх можливість взаємної додатковості. Саме зусилля подібних мереж синергії є магістральним напрямком сучасного розвитку мереж міст, воно створює передумови для визначення і використання реальних переваг, пов'язаних зі спеціалізацією міст.

Література:

1. Радіонова Л. О., Стадник Г. В. Модель управління малим містом України: виклики сучасності. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 28. С. 23-29. URL: <http://www.market-infr.od.ua/28-2019> (дата звернення: 28.01.2023).

2. Радіонова Л. О. Теоретико-методологічні аспекти управління адаптивним розвитком малих міст України. *Проблеми адаптації соціально-економічних систем до екзогенних змін / За заг. ред. д-ра екон. наук, професор Л. Л. Калініченко. Х. : ФОП Панов А. М., 2019. С. 370-380.*